

Egri György: A VÁNDORLÓ KARÁCSONYFA

Elbeszéli egy cukorbaba

I.

Ragyogó teremben vagyok. Rejtőző csöppsege aranyos karácsonyfának. Körötem, fölöttem libegő gyertyalángok. Illatos ágakon csupa édesség. Az asztal, ahol a karácsonyfa áll, egész játékosbolt. Telis-tele szebbnél-szebb mindenfélével. Ha tíz fiú elvinné, amit a szeme, szája kíván: tíz lány még mindig ott találná a maga csókolni való apróságát. Pedig ez a csillogó kincshalom csak két kis gyermeké: dúsgazdag szülők fiáé, lányáé.

A gyermekek még nincsenek a teremben. De a szomszéd szobából szűrődő zsvivaj sejteti közeledésüket.

Egyszer csak megszólal az ezüst harangocska. A harangszó nyomán édes zene zendül. Hulló hópihéek a légben... angyal árnyéka a falon... Az ajtó függönye kétfelé válik s a meglepetés hangos kiáltása után ünnepi sokaság lép a terembe. Elöl a gyermekek, utánuk a szülők, vendégek.

Minden arc örömet mutat. A kicsik szívét megbizseregteni a káprázatos fény, ami a karácsonyfáról árad. A nagyokat meghatja a boldogság, ami a kicsik szeméből csillog. De csakhamar keserű csöppen az édesbe.

A fiúnak egyszer csak egy kardra esik tekintete. Duzzogva fordul az anyjához:

– Nini! Hisz ennek a kardnak csak ezüst a tokja! Pedig én azt is aranyból akartam!

– Bizonyára megtévedett az angyal, szívem, aki szállította.

– Cserélje vissza, ha megtévedett! Én ezt a tokot nem fogadom el tőle!

– Megírom neki, gyöngyöm, megírom.

A kislány is pityergőre csücsöríti a szájacskáját, ahogy a kék selymes bábút megpillantja a játék-sokadalomban.

– De nézd csak, anyuska! Nekem meg kéket küldött a rózsaszín helyett! Mikor én a kéket csöppet sem szerettem!

– Megírom neki azt is, drágám. Csak légy nyugodtan holnap reggelig.

... Másnap, ahány játék, annyi felé hevert a terem minden zegében-zugában. Kettőnek volt csak valami becse: az újból hozatott aranytokú kardnak, a rózsaszín selymes bábunak.

Harmadnap így szólt az úrasszony a cselédeknek:

– Rakják a limlomokat a lomtárba! A karácsonyfát meg vigyék le a házmestereknek! Gyermekeim nevében, tudják!

II.

Rici pirosposzgás leány. Pista pufók, szőke fiú. Mancika még csak karon ülő baba. Most lát életében először karácsonyfát. Nagyon örül neki. Amikor csak ránéz, mosolygva tapsikol parányi kövér kezecskéjével.

Ezek a házmester gyerekei.

Rici úgy találja, hogy a karácsonyfa kissé kopasz. A tavalyi valamivel dúsabb volt. Pista okát igyekszik adni a dolognak.

– Hát lelkem, az idén magasabb volt az ég. Messzebből nehezebbet nem bírtak volna hozni az angyalkák.

Ricit nem nyugtatja meg a Pista magyarázata. De csakhamar megbékél, mikor látogatóba jött kis barátnői sóvárogva dicsérik az aranytól tündöklő édességeket.

– Jaj, de szép!

– Jaj, de remek!

Az esztergályosék Bözséje odasúg titkon Ricinek:

– Ricikém, édes! Mikor rázzátok meg a karácsonyfákat?

Három királyok napján.

– Ó de szeretném látni, ha megengednéd.

– Jó, jó, Bözse. Majd átüzenek érted.

A falról minden kép a karácsonyfára bámul. Az aranyos keretű tükör szinte elnyeli a mohó nézésével.

A házmester naponkint háromszor-négyszer is befordul hozzánk a dolgozószobájából. Mielőtt belépne, pipáját kiveszi a szájából; sipkáját leteszi a fejről. Áhítattal ereszkedik a nagy karosszékre, mintha csak valami kápolnában lenne.

... Jaj! Egy kis baleset történt!

Ma reggel Mancika észrevette a selyemszűrű barikát, akit a cukor-juhász tart a nyakába vetve.

A csöppség addig lelkendezett, míg édesanyja föl nem emelte hozzá, hogy megcirógassa.

A cirógatást a pásztor is engedte, a barika is állta. Hanem a fának két-három túlevele neki szúrt a kisbaba kacsójának: vér serkedt ki belőle!

A siralmas eset tüstént megpecsételte a karácsonyfa sorsát.

Még aznap leszedték minden ékességét. Őt magát pedig a fáskamrába vitte volna a házmester, ha az udvaron el nem rimánkodja tőle egy szegény, sápadt asszony.

Neki adta...

III.

Most kicsike, nedves pincelakásban vagyok. Még mindig rejtőző csöppsege az ékességétől megfosztott karácsonyfának.

Kívülem, láthatatlan bábucskán kívül, nincs a fán egy parányi édesség sem. Az a vértelen penészvirágocska, ott az ágyon, mégis az egész mennyországot látja rajta.

Annikának hívják. A cicáját meg bohókának. Egymáshoz simulnak a zizegő párnán.

A cica halkan dorombol. Nem tudja, miért. Annika tudja, hogy a cica is a karácsonyfának örül.

– No lásd, Bohókám! Ugye, hogy mindig mondtam: rólunk sem feledkeznek meg a jó angyalka! Ide is betért. Nem láthattuk, mert aludtunk. De itt hagyta az aranyhaja szálát.

Nézd! Milyen hosszú! Milyen fényes! Nekem is ilyen lesz a hajam, ha majd angyalka leszek!

Az ágakon itt-ott még lógnak a cukorkákat tartott színes papírok, pamutszálacsákák. Egy-egy gyapotpihe is ott fehérlett még a gallyak fésűjén. Mesés, tündéri dolgok a kis beteg szemében!

A színes papír: szivárványos bársony! A pamutszál: selyemfonál! Megcsinálja majd mindet báburuhának! A varrotűcskéket már pergeti a kedves karácsonyfa hozzá!

És a gyapotpihék?!

Ó azok egytől-egyig puha madárfészkécskék lesznek! Bele szállanak az icipici arany madárcák. Ott ugrálnak, röpködnek majd a zöld ágak között. Telecsicsérgik a szobát bűbajos muzsikájukkal.

A szoba minden áldott nap oly világos! Pedig csak tenyérszíni ablakocská ereszti be a felhőn, árnyékon megtört napsugárkát. A zúzmarának csapódó levegő oly enyhe! Pedig csak maroknyi parázs sínylik a bádoggályhácskában. És a pemete herbatea is olyan édes a penészvirágocskának! Pedig egércsipetnyi cukor sincs benne...

Hátha még tudná, hogy én is itt vagyok!

... Úgy szeretnék lemenni hozzá.

De mit tehetek róla, hogy tehetetlen cukorbábu vagyok!

Pedig csak egyet kellene mozdulnom, hogy vékonyka takarójára essem.

Nem is ütném magamat agyon, tudom.

De ha agyonütném is magamat, akkor se bánám. Csak neki örömet szerezzek, az én együgyű, bohó kis csöppségemmel.

Hallga!

Mintha a túlevél megroppant volna alattam! Ha a túlevél leválik: leesem én is. Mert csak az tart engem.

Nem! Nem csalódtam! Csakugyan az én levelem roppant! A vén szekrény szúja már neki is számlálhatja a múltó percekét.

Holnap, holnapután bizonyosan esünk!

Micsoda boldogság lesz az, Istenkém!

(1910)